

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان

نشانی: تهران: میدان فاطمی، خیابان بهرام‌مصری، پلاک ۲۲ • تلفن:۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ • نمابر: ۸۸۹۲۵۴۶۷

تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۴۴۰۱۹۸۰۵ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸

توزیع: موسسه مطبوعاتی نشرگستر امروز نوین • تلفن: ۰۹۳۸۵۲۲۱۰۱۶ • چاپ: صمیم

شترت روزنامه

دوشنبه ۶ بهمن ۱۴۰۴ • ۶ شعبان ۱۴۴۷ • ۲۶ ژانویه ۲۰۲۶ • سال بیست‌ودوم • شماره ۵۳۱۴ • صفحه اذان ظهرتهران ۱۲:۱۷ • اذان مغرب ۱۷:۴۵ • اذان صبح فردا ۵:۴۱ • طلوع آفتاب ۷:۰۸

روستای ریکنده، واقع در ۱۲ کیلومتری شهرستان قانمشهر در استان مازندران، یکی از مراکز برجسته تولید شکر سرخ یا شکر قرمز در ایران است. کشت «نیشکر» با توجه به میزان بارندگی اخیر و شرایط آب و هوایی نسبت به سال گذشته کاهش داشته است. اغلب مردم روستا در فصل زمستان که زمان برداشت محصول است مشغول تولید محصولات نیشکر به شکل خوراکی (کتک، شیره و شکر قرمز) هستند. عکس: مهدی محبی‌پور، ایرنا

instagram:sharghdaily1
twitter:sharghdaily
youtube:sharghdaily
Telegram:SharghDaily
apararat:tasvirshargh
www.sharghdaily.com

قطع اینترنت و مسئولیت فراموش‌شده مسئولان

قطعی را دادند، باید پاسخ دهند که چرا با حذف امکان میانجیگری، عملا به رادیکالیزه‌شدن فضا دامن زدند؟ این اقدام، خدمت به امنیت نبود، بلکه خلع سلاح عقلانیت بود.

گروگان گرفتن اقتصاد دیجیتال

علاوه بر ابعاد داخلی، قطع‌کردن اینترنت نقض آشکار تعهدات بین‌المللی ایران، از جمله میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی است که ایران به آن پیوسته است. امروزه دسترسی به اینترنت، دیگر یک کالای لوکس نیست، بلکه پیش‌شرط تحقق سایر حقوق بشری از جمله حق بر سلامت، حق بر آموزش و «حق بر توسعه» است. اقتصاد دیجیتال ایران که نان سفره میلیون‌ها خانوار را تأمین می‌کرد، با این تصمیم گروگان گرفته شده است. ورشکستگی کسب‌وکارهای خرد، بی‌کاری هزاران نفر و اختلال در نظام بانکی و سلامت، همگی مصداق «مجازات دسته‌جمعی» شهروندانی است که هیچ نقشی در درگیری‌های خیابانی ندارند. آیا تاوان مدیریت ناکارآمد بحران را باید معیشت مردم بپردازد؟

مسئولیت تاریخی سوگند‌خوردگان

روی سخن با آقای پزیشکیان و نمایندگان مجلس است. شما سوگند خورده‌اید پاسدار قانون اساسی باشید. سوگند شما یک تعارف تشریفاتی نیست، یک «تعهد الزام‌آور حقوقی» است. اینترنت امروز شریان حیاتی جامعه و تنها ناظر باقی‌مانده بر اعمال قدرت است. قطع آن بدون مصوبه مجلس، حبس یک در سلول است. اگر امروز در برابر این وضع (نادیده‌گرفتن اصل ۷۹) و تاریکی خبری سکوت کنید، فردا هیچ ابزار حقوقی‌ای برای مهار تندروی‌ها نخواهید داشت و شریک اخلاقی و حقوقی وقایع خواهید بود. به عنوان یک پژوهشگر حقوق ارتباطات هشدار می‌دهم: ادامه این وضعیت، مصداق موضوع ماده ۵۷۰ قانون مجازات اسلامی (سلب آزادی‌های شخصی افراد ملت) است. اینترنت را وصل کنید تا صدای میانجیگران شنیده شود.

مهدی کوهیان

پژوهشگر و کارشناس ارشد حقوق ارتباطات

به جهان و حتی بین خودشان در داخل محروم شوند؟ خیر. تصمیم در اتاق‌های در بسته گرفته شد و قانون اساسی همین نظام مستقر، به‌سادگی فشاردادن یک دکمه، تعلیق شد. از منظر حقوق اداری، این اقدام مصداق بارز «خروج از حدود اختیارات» است.

حذف صدای عقلانیت

فاجعه قطع اینترنت اما فقط در نقض تشریفات حقوقی خلاصه نمی‌شود. نکته استراتژیکی که کمتر به آن پرداخته شده، حذف خطرناک «لایه میانی» و «نخبگان مستقل» از صحنه تحولات است. در هر منازعه اجتماعی، همواره گروهی از مصلحان، حقوق‌دانان مستقل، جامعه‌شناسان و معتمدان وجود دارند که نه به دنبال براندازی خشونت‌آمیز هستند و نه توجیه‌گر وضع موجود. اینها «ضریب‌گرهای جامعه» و «مترجمان مطالبات» هستند؛ کسانی که با کلامشان، با تحلیل‌هایشان و با دعوت طرفین به خویشتن‌داری، شعله‌های خشم را پایین می‌کشند و راهی برای گفت‌وگو باز می‌کنند. اینترنت، تنها ابزار این گروه برای میانجیگری بود. وقتی شما شبکه را قطع می‌کنید، عملا زبان عقلای قوم را می‌بُرید. در غیاب این «صدای سوم»، جامعه دچار دوقطبی رادیکال می‌شود: یک سو قدرت حاکم با ابزارهای قهریه و سبوی دیگر مرمی خشمسگین در خیابان. وقتی راه «کلام» و «استدلال» بسته شود، میدان برای جولان «شایعه»، «هیجان» و در نهایت «خشونت» باز می‌شود. مسئولانی که دستور این

زمین‌خوانی

یادی از ۸ هزار قربانی زلزله درود

مهدی زارع

یک پیش‌لرزه خفیف‌تر در شب قبل از زلزله باعث شد بسیاری از ساکنان در فضای باز بخواهند که در لرزه اصلی در ساعت ۴:۲۷ بامداد به کاشش چشمگیر تلفات منجر شد. این موضوع به‌نوعی درس زمین‌لرزه پنجم دی‌ماه ۱۳۸۲ بم بود که لرزه اصلی پس از چندین پیش‌لرزه رخ داد. بنابراین به‌محض اینکه زمین‌لرزه‌های کوچک تا متوسط در عصر و شب ۱۰ فروردین ۱۳۸۵ در پیرامون بروجرد رخ داد- که مهم‌ترین‌شان ساعت ۲۳:۰۶ با بزرگای ۵.۰ بود، مردم و مسئولان از شب‌هنگام دهم فروردین در حالت هشدار احتمال یک زمین‌لرزه شدید قرار گرفتند و بسیاری از مردم در فضای باز خوابیدند. و این امر تلفات را هنگام وقوع زمین‌لرزه شدید سبیده‌دم به‌شدت کاهش داد. زمین‌لرزه سال ۱۲۸۷ و ۱۳۸۵ شمسی به ۶۰ برابر انرژی کمتری نسبت به زمین‌لرزه سال ۱۲۸۷ آزاد کرد. اگرچه شدید بود، اما ارزش زمین ناشی از آن رخداد مهم سال ۱۳۸۵ کمتر بود. زمین‌لرزه سال ۱۳۸۵ همچنان موجب تخریب گسترده شد و حدود ۳۳۰ روستا به‌شدت آسیب و ۷۰ روستا خساراتی در حد تخریب کامل دیدند و بیش از ۱۵ هزار خانواده آواره شدند. زلزله ۱۲۸۷ و ۱۳۸۵ شمسی به بیش از ۴۰ بنای تاریخی مهم در بروجرد، از جمله مسجد جامع هزار ساله

۴۸۰هزار سال

تاثیر یک تحقیق جدید نشان می‌دهد یک شیء مثلی شکل که از استخوان فیل ساخته شده است، حدود ۴۸۰ هزار سال پیش در جایی که اکنون بریتانیاست، توسط خویشاوندان باستانی انسان برای تیزکردن تیرهای دستی استفاده می‌شد. «لایوساینس» نوشتن این شیء، که اندازه آن حدود ۱۰.۹ در ۵.۸ سانتی‌متر است، سطح بالای تدبیر و توانایی خویشاوندان انسان برای سازگاری با محیط‌های جدید هنگام سکونت در آب‌وهوای شمالی را نشان می‌دهد. دو گزینه احتمالی، ناندرتال‌های اولیه یا «انسان هایدلبرگی» هستند.

۱.۵۲میلیارد نفر

تعداد گردشگران بین‌المللی (اقامت شبانه) با رشد چهاردرصدی به ۱.۵۲ میلیارد نفر رسید که حدود ۶۰ میلیون نفر بیشتر از سال ۲۰۲۴ است. به گزارش دست‌اندرکاران جهانی صنعت گردشگری، درآمد جهانی حاصل از گردشگری بین‌المللی در سال ۲۰۲۵ به ۲.۲ تریلیون دلار رسید که رکوردی تاریخی محسوب می‌شود. تنها درآمد مستقیم گردشگری حدود ۱.۹ تریلیون دلار برآورد شده. خاورمیانه رشد سه‌درصدی را تجربه کرد و با نزدیک به ۱۰۰ میلیون گردشگر، ۳۹ درصد بالاتر از سطح پیش از کرونا را به ثبت رساند.

سریع‌خوانی

فعلا دست نگه دارید تا ببینیم چه می‌شود

آیدین سیارسیع

وضعیت هوا انکار شده استعاره‌ای از وضعیت امروز ما. برف می‌آید، باران می‌آید، باد می‌وزد اما همچنان غبارآلود است. همه منتظرند ببینند وقتی غبارها فرونشست، چه می‌شود. اوضاع بی‌شباهت به فیلم «مه» از فرانک دارابونت نیست. از پنجشنبه قرار است اینترنت آرام‌آرام به حالت قبل برگردد ولی تغییر چندان‌ی دیده نمی‌شود. ظاهرا از پریز کشیده‌اند دویستان. بعد که دوباره زده‌اند به پریز، اینترنت مثل سابق نشده. هر روز گزارش‌هایی از وضعیت کسب‌وکار مردم می‌آید که نگران‌کننده است. اقتصاد ما در شرایط عادی، اقتصاد بقا بود. دیگر چه برسد به این شرایط که سالی دو بحران بزرگ داشته باشیم. همه از کسب‌وکارهای اینترنتی می‌گویند اما در فضای غیراینترنتی هم شیخ تعدیل نیرو در آسمان بین‌س‌های خصوصی بعد از هر بحران مشغول به شکار نیرو است. این هم دردی نیست که با کالابریک و وام ۳۰۰میلیونی درمان شود. این جمله «دست نگه داریم ببینیم چی می‌شه» هم دیگر واقعا روی اعصاب همه رفته. نسل من که نزدیک ۱۵ سال است وارد بازار کار شده، بیشتر از آنکه کار کرده باشد، دست نگه داشته است. این دست نگه‌داشتن الان دیگر به اوج خودش رسیده. باز قیلا عزت و احترامی داشت این توقف. می‌گفتند دستت نگه داربد- فعلا -به طور مثال- ماشین و خانه و دلار و فلان نخرید. متأسفانه الان رسیده است به خرید گوشت. گفته‌اند دست نگه دارید گوشت اگزان می‌شود. اینکه گوشت کیلویی یک‌میلیون و ۲۰۰ هزار تومان ارزان تلقی می‌شود، هم در نوع خودش جالب است. مسئله‌ای که باید به آن توجه داشت این است که درحال‌حاضر امکان دست نگه‌داشتن آن چنان فراهم نیست، وگرنه ما هم بدمان نمی‌آمد کار نکنیم! در همین زمینه یک فعال سیاسی اصولگرا هم گفته «چهار ماه بعد مردم با چه شرایطی باید زندگی کنند؟ فقط گروه محدودی که در دولت حضور دارند، دخل و خرج زندگی‌شان با هم می‌خواند». سؤال ما هم همین است. در ماه‌های آینده که وارد تعطیلاتی‌های بی‌پایان می‌شویم، نقشه و برنامه و پلن‌های برای این کسب‌وکارهای خوابیده‌مان چیست؟ قرار است از منابع لایزال و تجدیدنپذیر مالی‌مان استفاده کنیم یا قرار است معدنی، چیزی از طرف ما برای بهره‌برداری در زمان بحران کشف شود؟ فعلا که روی کاغذ پلن B همه ظاهرا کارکردن در اسنپ است. اگر اوضاع به همین شکل پیش برود، جامعه به دو بخش کارکنان دولت و رانندگان اسنپ تقسیم می‌شود. نیمی از جامعه صبح‌ها نیم دیگر جامعه را می‌رسانند سر کار و بعدازظهر همان‌ها را برمی‌گرداند خانه! خدا آن روز را نیاورد که خود اسنپ بگوید فعلا دست نگه دارید تا ببینیم چه می‌شود.

تحلیل‌خوانی

گیتس به طرفداران هوش مصنوعی هشدار داد

بیل گیتس در مجمع جهانی اقتصاد در داووس اظهار کرد که تأثیر هوش مصنوعی بر اشتغال چهر تا پنج سال آینده به‌وضوح قابل مشاهده خواهد بود و این تأثیر فقط بر مشاغل اداری نیست، بلکه مشاغل کارگری را نیز تحت تأثیر قرار خواهد داد. دولت‌ها آمادگی لازم را ندارند و باید «گام‌های جدی» برای مقابله با نابرابری روبه رشد بردارند. گیتس ماه گذشته هشدار داد که درصد درخورتوجهی از سهام گران‌بسته هوش مصنوعی امروز، نمی‌تواند ارزش واقعی خود را توجیه کند و همه این ارزش‌گذاری‌ها افزایش نخواهند یافت، برخی کاهش می‌یابند و رقابت شدید خواهد بود. نگرانی‌های گیتس در حالی مطرح می‌شود که شرکت‌های بزرگ فناوری ازجمله مایکروسافت، آلفابت، آمازون، متا و اپراکل، در سال ۲۰۲۵ حدود ۴۰۰ میلیارد دلار صرف زیرساخت‌های هوش مصنوعی کرده‌اند و پیش‌بینی می‌شود هزینه آنها در این حوزه طی ۲۰۲۶ نیز افزایش یابد.

صنف

آزمودن چندباره روش‌های ناکارآمد در توقیف روزنامه هم‌میهن

انجمن صنفی روزنامه‌نگاران، توقیف روزنامه هم‌میهن را محکوم کرد. این انجمن در بیانیه‌ای کوتاه به توقیف روزنامه هم‌میهن که در هفته گذشته رخ داده است، اشاره و درخواست بازگشایی آن را مطرح کرد.

متن کامل این بیانیه در ادامه می‌آید:

«روزنامه هم‌میهن توقیف شد». این خبری است که در فضای محدود رسانه‌ای این روزها، منتشر شد. آن هم درست در زمانی که همگان بر لزوم حفظ وحدت برای دفاع از ایران عزیز هم‌داستانند. چطور ممکن است کسانی از نهادهای مختلف بر سر یک میز بنشینند و در روزهایی که التهاب‌کشور رو به کاهش است؛ چراغ یک رسانه رسمی را خاموش کنند؟ آن هم در شرایطی که قطع اینترنت بین‌المللی به پیکر تحریف رسانه‌ها آسیب جدی زده و آنها را در تنگنای بیشتری قرار داده است.

توقیف روزنامه و رسانه به‌جز پیامدهای اجتماعی نامطلوب به مثابه آزمودن روشی است که پیش‌تر بارها ناکارآمد و زیان‌باربودن آن بر همگان عیان شده. آزادی حق قانونی رسانه‌هاست و اختلاف‌نظرهای سیاسی نباید باعث شود در شرایط خطر کشور رسانه‌های مستقل توقیف شوند. اگر رسانه‌ای بنا به هر دلیلی متهم به بروز تخلف است، دستگاه قضائی می‌تواند با رعایت تشریفات قضائی به این اتهام رسیدگی کند و در صورت اثبات اتهام، جرایم متناسب هم برای متهمان در نظر گرفته شود اما تعطیلی یک بنگاه رسانه‌ای هیچ توجیهی ندارد و علاوه بر تبعات اجتماعی، معیشت روزنامه‌نگاران پرشماری را در این شرایط وخیم به خطر می‌اندازد و البته این نکات از فرط بدیهی‌بودن نیاز به تکرار ندارد.

این همه در دولتی اتفاق می‌افتد که نسبت به حفظ آزادی‌های اساسی شعار داده و متعهد شده است و در اتفاقات اخیر تلاش چندانی برای برخورد با مشکلات پیش‌آمده از سوی وزارت فرهنگ دیده نشده است. انجمن صنفی روزنامه‌نگاران تهران مصرانه از نهادهای ذی‌ربط می‌خواهد که با درک شرایط ویژه کشور از تعطیل‌کردن اندک روزنه‌های باقی‌مانده برای اطلاع‌رسانی مستقل خودداری کرده و با این روش مرجعیت رسانه‌ای کشور را به‌طور کامل به غیر واگذار نکنند. خالی‌شدن فضای رسانه‌ای کشور از سایر رسانه‌های حرفه‌ای و مستقل، زمینه‌ساز افزایش نفوذ و اثربخشی شبه‌رسانه‌هایی است که هدفی جز آسیب‌زدن به کیان ملی ایران ندارند. از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان متولی دولتی حوزه رسانه انتظار می‌رود در تعامل با نمایندگان رسانه‌ها، یک بار برای همیشه در سیاست تعطیلی رسانه‌ها تجدید نظر کرده و شرایط انتشار دوباره روزنامه هم‌میهن را فراهم کنند. لازم به یادآوری نیست که روزنامه‌نگاران وطن‌پرست این کشور در حوادث تلخ اخیر و جریان جنگ تحمیلی، ۱۲ روزه با هر سلبهقه و گرایش سیاسی، برای اطلاع‌رسانی دقیق و شفاف به مخاطبان از هیچ کوششی دریغ نکردند، چنین تصمیم‌های تلخی برای همکاران متعهد ما، دردناک و غریقابل قبول است.

خبرخوانی

گیسوی فضایی دیده شد

تلسکوپ فضایی SPHEREx ناسا در سسامبر ۲۰۲۵ جرم میان‌ستاره‌ای 3I/ATLAS را دوباره رصد کرد و افزایش چشمگیری در فعالیت آن پس از حضیض خورشیدی، از جمله خروج گاز قوی آب، چندین گونه گاز جدید و گذار از دانه‌های یخی به گرد و غبار مقاوم و نوسوز در گیسوی آن را شناسایی کرد. گیسو یا کما (Coma) نام پوشش ابرمانندی در اطراف هسته یک دنباله‌دار است. گیسو زمانی تشکیل و دیده می‌شود که دنباله‌دار از نزدیکی خورشید در مدار بیضی شکل بسیار کشیده خود عبور می‌کند. این هاله دربرگیرنده هسته، با گرم‌شدن بخش‌هایی از هسته دنباله‌دار تصعید می‌شود. پدیدآمدن این حالت در یک دنباله‌دار، ظاهر آن را از دیدگاه تلسکوپ‌های مشاهده‌کننده کدر (فازی) می‌کند و آن را از ستاره‌های واقعی متمایز می‌سازد. به گزارش گاردین، مشاهدات جدید در طیف فرسوخ نشان می‌دهد که 3I/ATLAS اکنون مانند یک دنباله‌دار معمولی رفتار می‌کند و آب، کربن مونوکسید، کربن دی‌اکسید و مواد آلی پیچیده را آزاد می‌کند و واضح‌ترین شواهد تاکنون را ارائه می‌دهد که نشان می‌دهد سواد دنباله‌دار میان‌ستاره‌ای می‌توانند پس از قرارگرفتن در معرض گرمایش خورشیدی پایدار، به سرعت تغییر شکل دهند.

یک میکرون

دانشمندان دانشگاه استنفورد داده‌ای نوآورانه توسعه داده‌اند که توانایی تغییر هم‌زمان رنگ و بافت سطحی را دارد؛ رفتاری که تاکنون بیشتر در موجوداتی مانند اختاپوس و سیدجاح مشاهده شده است. جانورانی مانند اختاپوس قادرند بدن خود را در مقیاسی نزدیک به یک میکرون تغییر دهند و اکنون پژوهشگران توانسته‌اند تئوپوگرافیک یک ماده مصنوعی و ویژگی‌های بصری وابسته به آن را در همین مقیاس، به‌صورت پویا کنترل کنند. این ماده جدید می‌تواند کاربردهای گسترده‌ای داشته باشد.